

זוהי גויז

רמזים על פרשת השבוע

פרשת
מטות

מה בגליון?

ראשי המטות - אדם נודר על דעתם



הערמה ו'הבלעה' בנדרים



משמעות כל מילה היוצאת מהפה



מתי צריך כפרה גם על המחשבה לעבור עבירה - ומתי לא



האם יש לפני עיוור על "נתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בשר טלה בידו"



אי אפשר לנצח את המלחמה בלי כח התפילה



רמזים על הקשר בין התורה לבית המקדש

בס"ד

ראשי המטות - אדם נודר על דעתם

"וַיִּדְבֹר מִטְּשָׁה אֶל רָאשֵׁי הַמִּטּוֹת" (ל ב)

למה הפרשה פונה לראשי המטות ולא נאמר בסתם לכלל ישראל?

אומר ה"חתם סופר": בדרך כלל ראשי המטות מרבים בהבטחות ולא תמיד מקיימים מה שהבטיחו, לכן מזכירים להם זאת.

אומר רש"י: ומה ראה לאומרה כאן, למד שהפרת נדרים ביחיד מומחה, ואם אין יחיד מומחה, מפר בשלשה הדיוטות.

יש לשאול למה התורה הקדימה את התרת נדרים לפני שהביאה מקודם לזה את הלכות הנדרים?

הנה בכלי יקר מבאר: "טעם להיתר נדרים ביחיד מומחה או בג' הדיוטות שנקראו בית דין, אנו למדין מן הפרת האב והבעל כי כשם שהאב והבעל לכך יש בידם להפר מטעם שכל אשה ברשות בעלה או ברשות אביה ואין כח בידה לעשות גדולה או קטנה בלתי הסכמתם, ודומה כאלו התנו בשעת הנדר על מנת שיסכימו הבעל או האב וכשאינן מסכימים אז למפרע בטל הנדר מעיקרו כי מסתמא על דעתם נדרה או כאלו נדרה על דעתם, [א.ה. כעין מה שאמרו בנדרים אמר רב פנחס כל הנודרת עלדעת בעלה נודרת] כך כל איש מישראל הוא ברשות ב"ד ומחוייב לעשות ככל אשר יורו לו הב"ד וכל נודר דומה כאלו התנה בשעת הנדר ע"מ שיסכימו הב"ד עמו וכשאינן מסכימין נעקר הנדר מעיקרו. וכל יחיד מומחה נקרא ב"ד וכל שלשה הדיוטות, ע"כ בידם להתיר נדרו למנעו מן החטא כי כל נודר נקרא חוטא ממה שנאמר (דברים כג.כג) וכי תחזל לנדר לא יהיה בך חטא."

לפי דבריו מבואר היטב שהנדר הוא מלכתחילה על דעת ראשי המטות, לכן זה מוקדם לפני הלכות הנדר עצמם!

ספ"א

הערמה ו'הבלעה' בנדרים

"לא יחל דְבָרוֹ כְּכֹל הַיֵּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה" (ל ג)

מעשה שהיה באדם שהיה צריך למכור את השור שלו והלך לשוק כדי למכרו שם בכסף רב, בדרכו עבר דרך יער גדול, שם ראוהו שודדים, הם תפסוהו בכח, לקחו ממנו את השור יקר הערך ואת האדם קשרו לעץ כשהם מתכוונים להרגו על מנת שלא ילשין עליהם, אותו אדם ראה שחיייו תלויים מנגד מיד נדר נדר שאם ינצל מהשודדים וישאר בחיים הוא יתן את דמי השור לצדקה, לאחר זמן מועט בדרך נס הגיעו פתאום שוטרי המלך, כשראו אותם השודדים מרחוק, ברחו מיד על נפשם, והיהודי ניצל בנס - הוא ושורו,

עשתה האשה, והיהודי הזה נפל במלכודת, הוא נענה לשיכנועיה וכתב צוואה מפורטת בה הוא נותן לבן הזה רק \$ 50 מכל הירושה הגדולה!

לאחר שמת היהודי בא בנו היוורש וגילה מה שקרה, הוא לא ידע מה לעשות עם עצמו.. הוא ידע שבזוודאי הכל נעשה ברמייה למפרע הוא הבין שאביו חשד בו לשווא, ובאמת היה רוצה להוריש גם לו אילו היה יודע את האמת כמה דאג לו ואהב אותו,

בצערו בא הבן לרבו הרב הענקין זצ"ל ושפך את ליבו, הרב שאל אותו מתי המשפט והורה שיקראו לו לבית המשפט, כשבא הרב ביום המשפט הוא פנה לשופט ושאל אותו באיזה שפה נכתבה הצוואה? היא הרי נכתבה בלשון הקודש, מי אמר שתורגמה נכון?! דרש הרב הענקין זצ"ל לתרגם אותה שוב בנוכחות כולם, כשהמתרגם יקריא אותה מילה במילה ויתרגמה מלשון הקודש, קראו למתרגם והוא נעמד והקריא אותה מילה במילה וכך נכתב שם: לאחר מאה ועשרים שנה אני מעניק לבני פלוני \$ 50 וכו' באותו רגע קלט השופט שהצוואה מדברת רק על עוד 120 שנים!! (לאחר שכל הנוכחים כבר לא יחיו...) לא הועילו כל טענות הקטגור שאצל היהודים הכוונה 120 לגיל החיים המקסימלי בדר"כ, והכותב התכוין באמת לצוות מיד לאחר מיתתו מתי שזה יהיה... כל דבריו לא הועילו, והשופט קיבל את טענתו של הרב הענקין וכך יצא היוורש וידו על העליונה...

פסוק

מתי צריך כפרה גם על המחשבה לעבור עבירה - ומתי לא

"וַיִּיָּסַח לָהּ" (ל ו)

רש"י מפרש: במה הכתוב מדבר, באשה שנדרה בניזיר, ושמע בעלה והפר לה, והיא לא ידעה, ועוברת על נדרה ושותה יין ומטמאה למתים, זו היא שצריכה סליחה, ואף על פי שהוא מופר, ואם המופרין צריכין סליחה, קל וחומר לשאינן מופרין עכ"ל.

והנה בפרשת 'ויחי' כתוב שיוסף אמר לאחיו: "אתם חשבתם לרעה אלקים חשבה לטובה למען החיות עם רב וגו'",

שואלים המפרשים שכאן רואים שצריך כפרה גם אם בסוף לא יצאה המחשבה הרעה לפועל, ולמה יוסף אומר להם שאינם צריכים להצטער כי בסוף הכל היה לטובה?

ותירץ ה"אור החיים" הקד' (סוף ויחי) "והרי זה דומה למתכוון להשקות חבירו כוס מות והשקהו כוס יין שאינו מתחייב כלום והרי הם פטורים וזכאים גם בדיני שמים".

היהודי הניצול זכר היטב את נדרו, אך חשב לעצמו; הרי זו כל פרנסתי ואין לי עוד כסף 'מיותר', מה אעשה? הגה היהודי במוחו "פתרון" יצירתי, מה עשה? כאשר הגיע לשוק קנה תרנגול והציע למכירה את השור ביחד עם התרנגול, כשהוא מודיע לכל מי שמעוניין שהוא מוכר את השור רק ביחד עם התרנגול "עסקת חבילה", ואת שניהם מוכר במחיר הרגיל שמוכרים שור ותרנגול ביחד, אבל התשלום ילך במקום על השור - על התרנגול, כך שאת השור הוא מוכר במחיר של תרנגול, ובמקום זה על התרנגול הוא לוקח מחיר של שור, לקונים זה לא היה איכפת כמובן ומכר כך, כשבמעשה זה הוא תיכנן 'לעקוף' את הנדר, ועל ידי כך להפסיד את הצדקה משווי המחיר של השור, שהרי בעבור השור קיבל מחיר של תרנגול בלבד, והמחיר הגדול שקיבל היה עבור התרנגול.

נשאלה השאלה אמנם מן היוורש בזוודאי לא לנהוג כך, אך מכל מקום מבחינת הנדר האם יצא ידי נדרו או דילמא עבר על נדרו?

מעשה כזה מובא בספר 'דרך שיחה' שם מסופר בשם הגר"ח קנייבסקי זצ"ל שאמר ששאלו זאת את אביו מרן הסטייפלר זצ"ל והוא אמר שיש לו ראייה להכריע בזה אבל לא פסק למעשה.

ולכאורה ניתן לומר שהראיה היא מהמשנה בסוכה (לט.) לגבי מכירת אתרוג של שביעית שימכרנו בהבלעה, ומבואר שאכן עוזרת ההבלעה.

פסוק

משמעות כל מילה היוצאת מהפה

(שם)

היה מעשה שהתפרסם לפני כמה שנים:

המעשה התרחש בחוץ לארץ, שם היה יהודי שהיה נשוי ונולד לו ילד מנישואין אלה, לאחר תקופה חלתה אשתו ונישא בשנית לאשה אחרת, אותה אשה לא "אהבה" במיוחד את הילד מהנישואין הקודמים, וכך נאלצו לשכנו אצל אנשים אחרים וכו'.

יהודי זה היה בעל רכוש רב, יום אחד חלה במחלה חשוכת מרפא, ואשתו כבר התחילה לבחון כיצד היא מנשלת את הבן השנוא עליה מהירושה המכובדת, לשם כך היא ניצלה את קירבתה לבעלה ודאגה לספר לו שבנו כלל לא מתעניין במצבו וכו' וכל פעם שהבן היה בא לבקר את האבא, היתה מונעת ממנו להיכנס בתאונות שונות ומשונות, לאחר מעט זמן התייעצה עם עורך דין מה לעשות והוא ייעץ לה שיכתוב צוואה שנותן לבן לירש ממנו סך \$ 50 [כדי שלא יוכל לטעון שהאב לא היה צלול בדעתו - אם לא יתן לו כלום] ושאת שאר הירושה הוא מוריש לבנים שיש לו מהאשה הזו.. כך אכן

מגזל" וידע שחשדו נכון, אמנם, בעל הבית לא קיבל את הצעתם וטען כנגדם שהדבר אסור משום שהוא מכשיל אותה בעוון גזל" ולפני עיוור לא תיתן מכשול", חבריו לא התייאשו והציעו שיפקיר את הכסף הזה, ונמצא שגם שהיא תיקח היא לא תעבור באיסור גזל כלל,

אמנם הבעל הבית עדיין לא נרגע וטען שאמנם כעת היא לא תעבור באיסור "לא תגזול", אך תהיה בכלל "וד' יסלח לה" – גם על זה יש איסור לפני עיוור או לא?

ועיין בתוס' קידושין לב. ד"ה דמחיל ליה ליקריה שממנו מוכח שיש לפני עיוור גם על הלכה זו של נתכין לאכול בשר חזיר ועלה בשר טלה בידו. וכן הובא להלכה בחפץ חיים כלל ד' סעיף יא בבאר מים חיים.



אי אפשר לנצח את המלחמה בלי כח התפילה

"אַלְפֵי לַמְּטָה אֶלְפֵי לַמְּטָה" (לא ד)

בחז"ל אמרו שהיה לכל מטה אלף המיועדים למלחמה ואלף העומדים בתפילה עליהם (ילקוט שמעוני תשפה)

אומר הרב אלישיב זצ"ל אם אז, כשמשנה רבינו היה המנהיג, וכלי הקודש וחצוצרות התרועה, היו צריכים אלף מתפללים על כל אלף לוחמים, אז כמה היום צריך?? לכל הפחות עשר מתפללים כנגד חייל אחד!!!

ראיתי מובא בשם ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל ששאל למה האלף שמתפללים הלכו ל'חזית'? ולא הלכו להתפלל במקומות הקדושים... למה צריך אלף ולא מספיק מניין.... למה בכלל זקוקים לתפילה הרי ה' נלחם להם?

ותירץ שאת כל זה היה צריך לעשות, כיון שאפילו האיש שהוא נחשב לאיש מאמין החי באמונה, בכל זאת כאשר נמצא במלחמה ורואה איך שהוא מנצח, יכולה לעלות בקרבו תחושה שהנצחון שלו בגלל שהוא גיבור וכו', לכן צריך שיהיו שם כל אלף האנשים הללו שעל ידי הימצאותם שם יזכירו לכל החיילים שד' הוא הנלחם להם ולא בגבורתם האישית...

דרך אגב, רואים כאן כמה גדול כוחה של תפילה,

מסופר שבכותל המערבי עמד אדם ובכה, שמעוהו שמבקש מהקב"ה שישלח לו כסף לקנות חליפה, נעלים, כובע, וכדו', היה שם גביר אחד ששמע זאת פנה אליו ואמר לו; תעשה טובה, אני אתן לך אלפיים ש, ותפסיק להתפלל כאן על כאלה זוטות, 'אתה מוריד פה את המחירים', (ולא שם לב איך שתפילתו נענתה אפילו על כאלה דברים פעוטים...)

אבל אנחנו למדנו כבר שמה' צריך לבקש גם על נעלים וגם על שרוכי נעליים.



וביאור דבריו לכאורה שצריך כפרה רק אם בסוף נעשה דבר הרשות, אך אם נעשה בסוף דבר מצוה לא צריך כפרה כלל.

וה"כ **כלי חמדה**" מבאר שהחילוק הוא בין מצוות שבין אדם לחבירו למצוות של בין אדם למקום, במה שנוגע לבין אדם לחבירו ומכיון שלא הזיקו בסוף אין צריך כפרה, אבל מצוות שבין אדם למקום צריך כפרה כי במחשבתו היה לעבור כנגד רצון ד' יתברך!

ויש להביא ראיה לחילוק בין המושגים מהדין בגמרא "הנותן צדקה על מנת שיחיה בני הרי זה צדיק גמור" רואים מכאן שבין אדם לחבירו תלוי בתוצאה ולא בכוונה, דרך אגב אממו"ר הרה"צ ר' ברוך זצ"ל היה אומר מדוע זה כך שנחשב לצדיק גמור והשיב: "הרי סוף סוף לעני היה מה לאכול..."

ראיה נוספת יש להביא מדברי הגר"י מסאלנט זצ"ל שאם אדם דיבר על חבירו 'לשון הרע' ואם יבוא לבקש ממנו מחילה על זה ויספר לו מה שדיבר עליו זה יגרום לפגיעה חמורה אז עדיף שלא יבקש ממנו.

[אמנם ידוע שבדבר זה נחלק החפץ חיים (כלל ד סעיף יב) ולדעתו כן צריך לבקש מחילה, דכן משמע מרבינו יונה ב"שערי תשובה" (שער שלישי אות רז) שכתב וזה לשונו: "אם ישוב בעל הלשון בתשובה. צריך לבקש מחילה לאשר מוצק לו מזעם לשונו. והוא לא יזכור מספר כולם. כי רבים מכאובים הכאיב. וכמה נפשות הדאיב. גם רבים מאשר זכר. כי אותם עכר. והם לא ידעו כי הדיח עליהם את הרעה. יתבייש להודיעם ולגלות אזנם על אשר גמלם רעה. כי הוא מכה ואין מכתו ידועה כענין שנאמר (תהלים קב) מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה חצי גבור שנונים. על כן נמשל לשון הרע לחץ. כי המושך בקשת פעמים רבות ישלח חציו באדם ולא נודע מי הכהו". ועיין עוד בחובות הלבבות שער התשובה בסופו].



האם יש לפני עיוור על "נתכין לאכול בשר חזיר ועלה בשר טלה בידו"

(שם)

מעשה שהיה ביהודי אחד שהתחיל להעסיק עוזרת בית, כעבור תקופה שם לב שנגנבים מביתו חפצים וכדומה, הוא חשד שהעוזרת היא זאת שגנבה אותם, אך לא היו לו הוכחות לכך,

הציעו לו חבריו שיבדוק אותה וכך ידע אם אכן היא נקיה או שהיא זו שגונבת, כיצד יבדוק? אותה עוזרת היתה רגילה לנקות כל פעם מתחת לשטיח, הציעו לו שלפני שהיא מנקה ישים מתחת לשטיח סכום של כסף, ואם הכסף ייעלם זה יהיה סימן שאכן היא "איננה זהירה

רמזים על הקשר בין התורה לבית המקדש

-מתוך הקונטרס "אהל ברוך" רמזים על גלות וגאולה-

[ניתן להשיג את הקונטרס בכתובת ובטלפון המופיעים למטה]

ציון במשפט תפדה = תלמוד ירושלמי

$$\text{ציון } (156) + \text{במשפט } (431) + \text{תפדה } (489) = 1076$$
$$\text{תלמוד } (480) + \text{ירושלמי } (596) = 1076$$

ושביה בצדקה (השבים מהגלות) = תלמוד בבלי

$$\text{ושביה } (323) + \text{בצדקה } (201) = 524 = \text{תלמוד } (480) +$$
$$\text{בבלי } (44) = 524$$

ובספר בני יששכר כתב שמי שמתקשה (במשך כל השנה) באיזה הבנה של איזה קטע בלימודו - אם יזכר באותה העת בחורבן ביהמ"ק ויצטער ע"כ מיד יבין לימודו והיא סגולה נפלאה.

מצאנו משותף בין התורה לביהמ"ק ששניהם נקראים "אור":

בגמ' בבא בתרא (דף ד' ע"א) מסופר על הורדוס המלך שהרג את הת"ח שאמרו- מה תקנתו של אותו איש? וענו- הוא כבה אורו של עולם- ככתוב- "כי נר מצווה ותורה אור"- ילך ויעסוק באורו של עולם- ככתוב: "ונהרו אליו כל הגוים", דהיינו שיתעסק בבניית ביהמ"ק.

הרי התורה היא אור וביהמ"ק הוא אור

ומעניין שהמילה ג', פ', ת' (גמרא, פירוש, תוס') בא-ת ב-ש היא רוא (ג-ר, פ-ו, ת-א)-אותיות אור.

ידוע הרמז של אחי המהר"ל (ספר הזכויות פ"ב) גמרא - ר"ת של המלאכים (השומרים ומסובבים אותנו)- גבריאל, מיכאל, רפאל, אוריאל,

בסוף תפילת שמונה עשרה אנו אומרים- "יה"ר מלפניך ד' או"א שיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך", לכאול מה הקשר בין שניהם? בשלמא אם היינו אומרים "ושם נעשה לפניך קרבנות וכו'", מה ענין תורה- לחורבן ביהמ"ק? והרי גם היום יש לנו תורה,

אלא שמע מינה שזו לא אותה רמה של תורה, ואנו מבקשים שנוכח וכו',

ושמעתי לבאר שהרי מצאנו שחז"ל אמרו שמיום שחרב ביהמ"ק אין לו לקב"ה אלא ד' אמות של הלכה בלבד, ז"א שאותה השפעה של שכינה מזמן ביהמ"ק יש לנו היום דרך התורה, (ובודאי שעדיין זה לא אותו דבר, ואנו מייחלים ומצפים לבנין ביהמ"ק שאז יתגלה אור התורה (במלואו)

מצינו מפורש במגילת איכה "מלכה ושריה בגויים אין תורה" (ב' ט') פסוק מפורש הוא "כי מציון תצא תורה ודבר... מירושלים" (ישעיה ב', ג')

כל קדושתו של המקדש- המקום המקודש ביותר שבו- הוא מקום הארון- קדש, ששם נמצאת התורה- **לוחות הברית**, על מקום אבן השתייה שמשם מושגת העולם.

מבואר בחז"ל "על מה אבדה הארץ על עזבם את תורת"י ואמרו- שלא ברכו בתורה תחילה, ועיין פירוש הב"ח על הטור אוה"ח מ"ו- הרי שהחורבן הוא תלוי בתורה ותיקונו- על התורה.

שמעתי בשם הגאון ר' יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל שאמר על הפס' האחרון בהפטרות "חזון ישעיהו..." והוא: "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה"- שאמר שרמוז בזה:



השיעור נכתב ונערך מתוך ההקלטה במערכת קול הלשון

ניתן לשמוע שיעורי רמזים על סדר הפרשיות ושיעורים על עניינים בסוגיות הש"ס - דרך בנק התורה שע"י קול הלשון מספר ישיר בנק התורה : 0732951222, או בלחיצה פעמיים כוכבית במספר הרגיל: 036171111 להקיש קוד 642106 ואח"כ קוד כניסה 068068 בחירת מדור וכו' להערות או בקשה לקבל דף זה נא לפנות לכתובת מייל x0527136245@gmail.com כמו-כן ניתן להשיג את הקונטרסים על המועדים בטלפון - 0534142879 או בכתובת מייל הנ"ל